

BONDEFÖRETAGAREN ^{PRO}Agria

Lantbrukssällskapet informerar **1/2019** Mars 2019

Ranckens Ranch

med 6 st 100-tonnare

sid 14

Produktionsuppföljning
ger värdefull information
som används vid
produktionsstyrning

LEDARE

Har framtiden någonsin varit lika utmanande inom primärproduktionen som den är idag? Bläddrar vi i historieböckerna kan vi tröstande konstatera att det finns tider då det har gått ännu sämre, men det tröstar inte särskilt länge. Vi är mitt i en enorm strukturomvandling inom primärproduktionen, antalet gårdar minskar och storleken växer; de kompetenskraven som tidigare fanns för en jordbrukare är något helt annat idag. Vi bör i ännu större utsträckning inom primärproduktionen prata om företagsledning, management, lean - och hur vi ökar den kompetensen inom primärproduktionen.

UTÖVER STRUKTUROMVANDLINGEN OCH de ekonomiska utmaningar vi tampas med inom primärproduktionen har vi också i media blivit alldeles för lätta offer i klimatkussionerna. Primärproduktionen som redan länge utvecklats och satsat på en lång rad olika klimatåtgärder, har plötsligt blivit den värsta boven i klimatkussionerna och den mat vi producerar har plötsligt blivit den värsta klimatbomb..... Hoppas innerligt att vi alla aktörer och organisationer inom primärproduktionen kan stärka våra budskap och få genom rätt budskap om vår produktion, åtgärder och slutprodukter. Vi är i nyckelposition och den heta klimatkussionen bör vi tillsammans kunna svänga till vår nytta, för vi inom primärproduktionen har alla nycklar i de pågående och framtida klimatkussioner och de åtgärder som vidtas. Dagens jordbrukare är framtidens Kolbrukare!

RAINER ROSENDAHL SOM har gjort sitt livsverk med förbättring av jordbrukets klimatåtgärder (läs; olika torrläggningsskyltar) får vara stolt över det framgångsrika arbete han har gjort i gott samarbete med österbottens jordbrukare, och österbottens jordbrukare får vara stolta över att de har gjort som Rainer har rekommenderat 😊. Lantbrukssällskapet vill ödmjukast tacka Rainer för hans enorma arbetsinsatser samt för det stöd han har visat åt alla sina arbetskollegor; det har varit en stor ära att få ha dig i vårt Sällskap!

ÅRETS FÖRSTA BONDEFÖRETAGAREN innehåller information om de redskap som vi inom rådgivningen anser att du har nytta av på din gård i den här utmanande situationen vi befinner oss i! Låt oss hjälpa ditt företag och dig i ditt företagsledarskap; de medel du investerar i rådgivning vågar jag lova kommer mångdubbelt tillbaka genom förbättrad produktion eller minskade kostnader.

VI HAR SKAPAT EN årsklocka som hoppeligen hjälper dig i ditt management på gården – kontakta gärna oss så vidareutvecklar vi årsklockan på din gård! Vi inleder också en ny artikelserie som tar oss genom Österbotten och vi besöker olika producenter. Ranckens Ranch och familjen Häger har äran att inleda den nya serien och det tycker vi dom är värda med sina många 100-tonnare och målmedvetet arbete med sina besättningar, arbete som baserar sig på det information gården får via produktionsuppföljning!

ÖNSKAR ER ALLA en klimativänlig vår, lyckad odlingsäsong och vilja att tillsammans utveckla den österbottens primärproduktionen.

MEIRA-PIA LOHILUOMA

Direktör för Lantbrukssällskapet
050-568 5515

Personalnyheter

Anna Högback anställdes den 1.12.2018. Hon har god erfarenhet av lantbruksbokföring och till hennes huvudsakliga uppgifter hör arbete med våra bokföringskunder. Anna är stationerad både i Vasa och i Närpes, hennes kontaktuppgifter är 050-4087012, anna.hogback@proagria.fi

Lantbrukssällskapet ansökte Finlands lejons order åt vår långvarige styrelsemedlem Peter Thölix och dräneringsplanerare Rainer Rosendahl. Republikens president Niinistö beviljade order åt dem båda den 6.12.2018, ordern till Rainer utdelades via dräneringsföreningen. Rainer Rosendahl tilldelades sin medalj i januari 2019 i Helsingfors av dräneringsföreningen, Peter Thölix kommer att tilldelas sin medalj vid lantbrukssällskapets årsmöte den 12.4.2019.

Vid Slf årsmöte i Österbotten i november tilldelades Mats Källman, Rolf Syren, Håkan Antfolk, Robert Lillhonga och Susann Rabb Finska Hushållningssällskapets förtjänstecken i silver och brons. Förtjänstecken beviljades för samhälleliga förtjänster på basen av insatser inom ramen för förtroendeuppdrag, omfattande livsverk eller förtjänster som gagnar samhället.

Rainer i pension 1.5 efter 38 år som dräneringstekniker

Jag har trivts jättebra med mitt arbete, nya ställen och utmaningar varje dag och det har varit ett nöje att samarbeta jordbrukare och entreprenörer i Österbotten.

Jag började våren 1981 med arbetsutpålning på Pörtmossen i Närpes, Ragnar Nyström från Höstves var läromästare en förmiddag och sen var det bara att fortsätta. Jag var van med liknande jobb från 2 år som mättningsledare på vägbyggen, så det gick riktigt bra. Under följande vinter skolade jag mig till dräneringstekniker i Helsingfors. Verktyg den tiden var famnstake, prisma, avvägningsinstrument, millimeterpapper och planimeter. Utvecklingen har ju gått framåt, så i slutet av 80 talet kom den fantastiska takymetern, med vilken man kunde mäta 100 tals meter med millimeters precision och slutligen år 2007 tog jag i bruk GPS baserad satellitmätning i nationellt koordinatsystem. Tuschpennorna har torkat för länge sedan och idag planeras och ritas allt med dator och lagras i Dräneringsföreningens databas.

Resumé om vad som hänt under mina aktiva år:

Hela 80-talet var väldigt livligt täckdikningsperiod med över 30 000 ha täckdikat årligen i Finland, idag dikar vi knappa 10 000 ha årligen. I början av 90-talet började vi tänka mera på miljön och vad man kunde göra mer med befintliga dräneringssystem. Kontrollerad dränering utvecklades som ett svar på detta och kom starkt med i planeringen från och med år 1995. Många samprojekt med kontrollerad dränering genomfördes, som omfattade 100-tals markägare och tusentals hektar jordbruksmark. Reg-

Rainer överränner utrustning åt "killarna".

lering av dräneringsflödet är ännu idag en väldigt viktig del i dräneringsplaneringen.

Fiskdöden 2006-2007 startade diskussioner om problemen med sura sulfatjordar och 2009 byggdes det första försöksfält i Pedersöre och 2010 på Söderfjärden, bägge inom ramen för projekt Catermass. 2011 startade projekt PRECIKEM på YA:s marker i Korsholm. Alla tre försöksfält har visat att man kan påverka oxideringen av sura sulfatjordar med kontrollerad dränering. Ytterligare aktiva projekt är Water Gate med automatiska underjordiska reglermoduler och SBDam reglerbar dam i utfallsdike, bägge på Söderfjärden. Alla projekten har medfört att instanser från myndighet till jordbrukare har samlats kring samma bord för att utveckla metoder, som både miljön och jordbruket kan dra nytta av.

Klimatförändringar och häftig nederbörd har inneburit att grundtorrläggningen kommit i fokus. De flesta grundtorrläggningsföretagarna utfördes under 50-80 talet och många diken är i akut behov av rensning. Vi har hjälpt

många dikningssammanslutningar med uppdatering av fördelningslängder, terrängsyn av utfallsdiken och genomförande av dikningar, som disponenttjänst.

Förändring av klimat, maskiner och odlingsmekanik ställer också större krav på täckdiken, som i många fall börjar ha en ålder på 30-60 år. Kommer att finnas ett stort behov både för omdikning och kompletteringsdikning om jordbruket skall fortsätta effektivt och lönsamt. Jag har ju alltid sagt att "dräneringen är jordbrukets viktigaste grundinvestering". Därför tror jag att mina efterträdare Mikael, Marcus och Simon kommer att ha fullt upp med planeringsjobb i många år framåt.

Jag önskar dem lycka till och tackar alla jordbrukare, samarbetspartners, arbetsgivare och arbetskamrater, som jag har haft förmånen att lära känna och samarbeta med under alla år.

Nu tar jag semester och ser framemot våren med natur, trädgård, båtliv och barnbarn.

Rainer Rosendahl

BONDEFÖRETAGAREN

Nr 1/2019 Årgång 19 Mars 2019
Informationstidning för lantbruksföretagare
ISSN 2323-3648 (print)
ISSN 2323-3656 (online)
Utgivare:
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap,
Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA

Tfn 010 839 2200,
Fax (06) 319 0201
www.lantbrukssallskapet.fi

Upplaga: 4 700
Chefredaktör: Meira-Pia Lohiluoma
Redaktion: Lantbrukssällskapets
marknadsföringsteam

Ombrytning: Kustmedia Ab Oy /HH
Tryckeri: I-print, 2019
Annonsförsäljning:
Ramona Finnila / Kustmedia Ab Oy
För närmare uppgifter om annonsering i Bondeföretagaren
fråga efter vårt mediekort.
Pärbild, foto: Anna Sand

Ta bra hand om kalven, få en frisk och bra ko!

Under kalvens första levnadsmånader ger man de förutsättningar som krävs för en bra förstagångskalvare och senare en frisk och produktiv ko. Detta kräver att kalvens utfodring, skötsel och omgivning är i skick.

Utfodring

En frisk kalv förutsätter en frisk sinko som får passande sintidsutfodring för att främja en lätt kalvning och ge bra råmjölk. Ge råmjölk åt kalven, antingen från modern eller från napphink, -flaska. Råmjölken går att frysa in om man får överlopps och den håller upp till 12 månader. Tina upp råmjölken långsamt till 39–40 grader, annars förstörs antikropparna. Mängden antikroppar sjunker till hälften redan 24 h efter kalvning. En tumregel är att ge 4 liter inom 4 timmar.

Kalven föds utan immunitet mot sjukdomsalstrare, så den får sina antikroppar från råmjölken. Viktigt är att kalven i ca. 8 veckor får mjölkersättning som är menat för kalvar.

Erbjud kraftfoder, lättsmält grovfoder, hö och vatten redan under första veckan. Kalven lär sig snabbt äta vilket stimulerar vommens utveckling.

Avvänj från mjölkersättning då kalven är 8 veckor, den äter

Viktigt är också att kalvarna blir vana med människor.

1,5–2 kg kraftfoder och väger runt 80–100 kg.

Skötsel och omgivning

Under den första levnadsmånaden, ca. första 3 veckorna, är kalven som känsligast. Försök att under den tiden minimera smittotrycket. Kontakt med vuxna djur undviks och kalven ska helst vara i ensambox, efter ca. 1 vecka kan den flytta ihop med en annan kalv.

Då kalven ges mjölkutfodring, låt den dricka tillräckligt länge, 20–30 min så att sugbehovet stimuleras. Om kalven inte får sitt sugbehov tillgodosett kan den bli stressad. Stressen kan fortsätta i vuxen ålder och visas som stereotypiskt beteende som att rulla tungan, kasta foder eller skvätta vatten.

Bra miljö är en förutsättning för friska kalvar; underlag, temperatur, ventilation – bra förhållanden minskar risken för luftvägsproblem och diarré. Första 10 dagarna är risken för diarré som störst, håll kalvens omgivning ren och fri från onödig smuts och gödsel.

Undersök kalvens navel regelbundet under de första veckorna, risk för att navelbräck finns. Naveln

ska kännas som en mjuk boll och inte göra ont. En inflammerad navel känns som en hård kula och gör ont vid tryck.

Avvänj vettigt. Kontrollera så kalvarna förstår sig på dricksystemet; vattenkopp eller -kar. Att den förstår att sticka ut huvudet på foderbordet för att äta, och att den är frisk och mår bra. Att päls och hull ser bra ut. Se till att den inte är mobbad i sin grupp, och flytta inte en avvädd kalv ensam till en ny grupp, den ska alltid ha en kompis med sig. Stress hos kalvar hänger oftast med tillvuxen ålder.

Viktigt är också att kalvarna blir vana med människor. Rutiner som att regelbundet kolla till kalvarna, att alla äter och dricker och att alla stiger upp som dom ska är a och o.

TANJA GAMMELGÅRD

Mjölkgårdsrådgivare
050-412 2168

JENNY TREIER

Mjölkgårdsrådgivare
050-576 5517

Hur påverka mjölkens fetthalt?

Mjölkens fetthalt är en viktig ekonomisk faktor eftersom producenten får ett högre avräkningspris med högre fettprocent. Från 1.1.2019 har mjölkens prissättning för fett- och proteinhalten ändrat.

3. Ökad energitillförsel

- Ökad kraftfodergiva ger mera mjölk och höjd proteinhalt, men...
- För stor kraftfodergiva ökar risken för sur väm vilket sänker fetthalten

Det lönar sig att se över utfodringsförhållandena, en hög avkastning och god fett- och proteinhalt i mjölken visar att utfodringen är korrekt. I utfodringen påverkar bland annat följande fetthalten:

1. Ensilagens jäsningskvalitet

- När jäsningsbegränsats (pH sjunker snabbt och processen avstannar) höjs både fett- och proteinhalten
- När jäsningsökad --> minskar foderintaget --> mindre mjölk och lägre halter

2. Ensilagens smältbarhet

- Högre D-värde höjer mjölkens fett- och proteinhalt tack vare bättre smältbarhet, vilket ger ökat foderintag

Genom att optimera och följa upp utfodringen kan man höja mjölkens fetthalt. Låt analysera grovfodren och tolka analyserna med en expert. Styr rätt foder åt rätt djurgrupp på basen av fodervärde och ensileringskvalitet. Lär dig förstå vad som gått rätt eller fel i ensileringsprocessen och undvik felen framöver!

Förutom utfodringen påverkas halterna av mjölkkons ras, laktationsskede, stallomgivning och avel.

MAGNUS BLÄSSAR

Mjölkgårdsrådgivare
050-432 3970

KUMMIN Ett bra alternativ i växtföljden

INTRESSERAD
av ett odlingskontrakt?
Ring 050-4440524, Kjällberg

Caraway Finland www.carawayfinland.fi

Vetenskap till **VETSKAP**

NU!
Grobarhetsanalyser på spannmål behändigt från oss!

Hortilab 20 AB OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

R Å D 2 0 2 0
GARANTI!
ALTERNATIV!
FRAMTID!

100-tonnare

Foto: Pernilla Grön-Stenman

Ranckens Ranch: Karita, Stefan och John Häger fick sin femte 100-tonnare i december 2018 när kon **Övis** uppnådde 100 ton mjölk.

Övis är född 31.12 2007 och har kalvat 6 gånger, Övis far var Asmo Bigmaker ET, morfar var Heikkilän Kingi och modern hette Sickan.

Högsta medelavkastningen uppnåddes under det sjunde produktionsåret med 16 459 kg (14 576 kg EKM). I medeltal har Övis mjölkat 11 562 kg/år, med 450 kg medelfett och 391 kg medelprotein.

Foto: Pernilla Grön-Stenman

Ranckens Ranch: Karita, Stefan och John Häger fick sin sjätte 100-tonnare i december 2018 när kon **Elva** uppnådde 100 ton mjölk.

Elva är född 04.12 2009 och har kalvat 6 gånger, Elvas far var Haapasalon Satsi TV TL, morfar var J-K-R BW Marshall Billion ET och modern hette Ölla.

Högsta medelavkastningen uppnåddes under det sjätte produktionsåret med 18 031 kg (17 170 kg EKM). I medeltal har Elva mjölkat 14 098 kg/år, med 510 kg medelfett och 461 kg medelprotein.

Foto: Tanja Gammelgård?

I december ifjol fick **Kainberg Dick** i Nedervetil sin första 100-tonnare. Kon **Henna** är född 23.1.2010, och har kalvat 6 gånger. Far till denna 100-tonnare är Vallilan Yes-Man ET. Den hittills högsta avkastning har kon haft under sjätte laktationsåret, 18 902 kg (EKM 18 903 kg). I medeltal 14 578 kg/år, fett i medeltal 551 kg och protein 511 kg.

Foto: Pernilla Grön-Stenman

Markus och Maria Gäddnäs fick sin femte 100-tonnare i november 2018 när kon **Febe** nådde 100 000 kg livstidsproducerad mjölk. Febe är född 01.11 2006 och har kalvat 10 gånger, varav 5 kvigkalvar. Febes far var Gäddnäs Ernst, morfar var Nuutilan Lirkko Tv och modern hette Dorotea.

Högsta medelavkastningen uppnådde Febe under det sjätte produktionsåret med 12 842 kg (12 822 kg EKM). I medeltal har Febe mjölkat 9 927 kg/år, med 421 kg medelfett och 349 kg medelprotein.

Foto: Maria Ingerström

Ingerströms Gård: **Maria och Andreas Ingerström** fick sin första 100-tonnare i februari 2019. Kon **ÄRLA** 50-204745 R2 är född 1.7.2007, far VAR Elvis Tv FFF 94034, morfar Kuortin Bixi ET Tv F 92942, mor Sola 204744 R1. Ärla har kalvat 9 ggr varav 3 st är kvigkalvar.

Högsta avkastningen uppnåddes under sjätte produktionsåret med 12516 kg mjölk (11710 kg EKM). I medeltal har Ärla mjölkat 10392 kg/år med 398 kg medelfett och 332 kg medelprotei

I företagsverksamhet är det viktigt att kunna förutse och hantera risker i olika situationer!

För att trygga verksamheten på din gård är det viktigt att identifiera riskerna och förbereda sig för dem. Fundera över om det finns några särskilda risker på din gård. Du kan förebygga vardagssäkerheten med enkla medel.

För lantbruksföretagaren är det viktigt att skapa beredskap att möta olika hot som riktar sig mot de egna familjemedlemmarna, anställda och samarbetspartners, byggnader, boskap, odlingar etc. Hot mot gårdens verksamhet är bl.a. exceptionella väderförhållanden, störningar i el- och vattenförsörjningen, avbrott i datatrafiken, brand, skadegörelse, skadedjur samt växt- och djursjukdomar.

TIPSRUTA:

Vatten

- Hur får du vatten till djuren om vattnet stryps
→ Resersystem ex. en brunn på gården, cistern.

El

- Gården bör ha en generator
→ Reservera bränsle för åtminstone 2 veckor
→ Provkör generatoren med jämna mellanrum
→ Är den tillräckligt dimensionerad / har den tillräckligt med kapacitet?

Datasäkerhet och IT

- Gårdens datasystem är försedd med viruskydd
- Datafilerna säkerhetskopieras kontinuerligt
- Kontaktuppgifter till gårdens viktiga personer finns till pappers och är lättillgängliga.

Olyckor

- Lättillgängligt och uppdaterat medicinskåp och första-hjälputrustning

Vart förs djuren vid en krissituation?

Vem kan man ringa om det uppstår en olycka? Grannar, vänner, släkting?

Mera information om gårdens räddningsplan (*åtgärder och anvisningar för att förebygga faror och risker samt hur man fungerar i olycks- och krissituationer*) hittar ni via www.pohjanmaanpelastuslaitos.fi/service/raddningsplaner

INGEBORG
NORDBERG

Mjölkgårdsrådgivare
050-527 4189

SERVICE OCH FÖRSÄLJNING

SERVICE AV LANTBRUKSMASKINER

Reservdelar, tillbehör,
oljor med mera.

AUKTORISERAD VALTRA,
FENDT, JOHN DEERE
OCH SAMPO ROSENLEW
SERVICE.

Stihl MS 241 CM motorsåg
• Volym 42,6 cm³ • 2,3 kW/3,1 hk • 4,5 kg

599 €

Stihl MS 201 CM
• Volym 35,2 cm³ • 1,8 kW • 3,9 kg
Världens lättaste proffssåg

699 €

Stihl MS 261 CM

• Volym 50,2 cm³ • 3,0 kW • 4,9 kg

699 €

M-TRONIC styrsystem.
Ingen shoke och inga
justeringar.

Cirkelv. 15, **MASKINSERVICE • KONEHUOLTO** tel. 06-318 2950
65100 Vasa **MARANDER** 0500-364 688

www.marander.fi • email: marander@maskin.netikka.fi

Smidiga utbildningsmöjligheter

För dig som vill...

... bli landsbygdsföretagare, djurskötare eller avlägga delar av examen. Du kan söka till oss när som helst!

... lära dig mer inom din bransch. Vi skräddarsyr kurser och tjänster för arbetslivet.

www.optimaedu.fi/kontakt

Vi finns på Trädgårdsgatan 30 och Lannäslund 1, Jakobstad. Välkommen!

Inga nya ekoförbindelser eller möjlighet att få tilläggsareal med 2019

Det är inte möjligt att göra en ny ekoförbindelse 2019. Det är inte heller möjligt att bifoga tilläggsareal (konventionell 2018) till sin befintliga ekoförbindelse. Arealer som överförs från en annan ekoförbindelse inkluderas automatiskt i den egna ekoförbindelsen (är inte s.k. tilläggsareal).

Preciseringar och ändringar kommer att finnas i JSMs ansökningsförfordning som stadfästs i mitten av mars.

Det man kan våren 2019 är enligt Livsmedelsverket:

- ta emot en ekoförbindelse när du tar skiften i din besittning som har varit med i en ekoförbindelse 2018. Överföringen görs på blankett 160. Hela gården måste odlas enligt ekoförbindelsevillkoren. Utbildningskravet (ekogrunderkursen) måste uppfyllas före överföringen. Delning av en ekoförbindelse även möjlig.
- foga skiften som ingått i en annan gårds ekoförbindelse 2018 till din egen ekoförbindelse. Skiftena läggs automatiskt till i din ekoförbindelse i Vipu-tjänsten när du fogar skiftena till den samlade stödansökan.
- byta en förbindelse om växtproduktion till en husdjursförbindelse eller vice versa

(blankett 215). Om man byter till en ekohusdjursförbindelse måste djuren anmälas till ekoövervakning senast 30.4. Också möjligt att byta år 2020.

- börja med ekoproduktion och anmäla din gård till kontrollsystemet för ekologisk produktion utan ekoersättning (Ekokontrollblankett 1, kompletteringsblankett 1a och i fråga om husdjursproduktion 1d).

Statsrådets förordning om ansökan om ekoersättning torde utfärdas i mars 2019. De som ingick en ekoförbindelse 2018 och går över på 2 år (2018 och 2019) får ekostöd på hela sin areal 2019, dvs. för alla skiften som fanns med i ansökan om ekoförbindelsen 2018.

Det man INTE kan våren 2019 enligt Livsmedelsverket.

- Inga nya ekoförbindelser görs (enligt JSM förhandsbesked från november 2018/Utkast till ansökningsförfordning)

- Ingen tilläggsareal (konventionell 2018) kan bifogas.

- Areal som utgår ur en ekoförbindelsen kan inte ersättas med nya skiften.

fogas till den egna ekoförbindelsen och därmed få ekostöd för.

Källa: Livsmedelsverket, JSM

Ekoskiten på ägoregleringsområden

I skrivandets stund (19.3.2019) är mycket öppet kring ägoregleringar och ekoskiten. Det är öppet *om och hur mycket* av de konventionella skiften man tar emot skall kunna

ULRIKA WIKMAN

Ekorådgivare
050-5852 305

Avsalugrödor i ekoförbindelsen

Nu då årets växtodlingssäsong planeras är det bra läge att repetera kravet på avsalugrödor. Detta år är sista egentliga året på denna förbindelseperiod. Hösten 2019 kommer en korsgranskning att göras för berörda ekogårdar att kravet på 30 % avsalugrödor uppfylls.

De som ingick sin allra första ekoförbindelse 2015 och inte är befriade från kravet på avsalugrödor, ska iaktta kravet på avsalugrödor åren 2018 och 2019, d.v.s. det fjärde och femte förbindelseåret. Enligt reglerna skall man odla i **medeltal** minst 30 % avsalugrödor på sin förbindelseareal.

Om man exempelvis fjärde förbindelseåret har odlat avsalugrödor på 20 % av förbindelsearealen, bör man det femte förbindelseåret odla avsalugrödor på minst 40 % av förbindelsearealen. Då uppfylls kravet då man räknar ut medeltalet för de båda åren.

Kravet på odling av avsalugrödor gäller alla ekogårdar fr.o.m. det fjärde året i den allra första förbindelsen som ingåtts. (Gäller inte gårdar som är befriade från kravet).

Till avsalugrödor räknas de flesta odlade växter, dessa finns uppräknade i Förbindelsevillkoren för ekologisk produktion i bilaga 2.

För de som varit ekoodlare längre och haft en ekoförbindelse redan förra programperioden ska kravet på avsalugrödor iaktas alla åren 1-5, då man räknar ut medeltalet för denna förbindelseperiod.

Till avsalugrödor räknas de flesta odlade växter, dessa finns uppräknade i Förbindelsevillkoren för ekologisk produktion i bilaga 2. Det som **inte** räknas som avsalugröda är förutom icke odlade områden, trädor och naturvårdsåkrar förenklat sagt alla typer av vallar (t.ex. ettåriga- och fleråriga vallar samt skyddszonvallar). Endast

vid certifierad produktion av småfrö kan vallen räknas som avsalugröda.

Trots att det kommer att bli en förlängning av denna förbindelseperiod, bör kravet uppfyllas både efter den nuvarande femårsperioden samt även efter förlängningens slut.

ULRIKA GRANFORS

Österbottens NTM-central
050-3128 681

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Tankar kring spannmålsmarknaden 2019

Foto: Rainer Rosendahl

Höstens spannmålshandel präglades av en större aktivitet än vad vi varit vana vid under de senaste åren. Exportmarknaden för havre har varit gynnsam för regionens odlare. Suget efter foderkorn och -havre har likaså varit stort. Genom att sätta några timmar extra jobb på försäljningen och kontakta olika uppköpare har förtjänsten kunnat vara betydande. Men också en omfattande import av foderråvaror har skett under vinterns lopp och lugnat marknaden. Som en följd av detta är nivåerna nu lägre i prisnoteringstabellerna. Många har tömt sina lager, och många har lovat att sälja ut vid en senare tidpunkt till fastslaget pris.

NU NÄRMAR SIG våren med stormsteg, mars är redan långt gånget. Senast nu måste man börja fundera över sina odlingsval för säsongen 2019. För första gången på väldigt länge ligger terminspriserna för alla vårsädda spannmål över 160 euro/ton. Tittar man bakåt i tiden kan man snabbt konstatera att priserna som erbjuds är så höga, att alla har skäl att noggrant fundera vad pri-

serna innebär för den egna verksamheten. Under en tioårig period bakåt så är det inte många gånger industrin erbjudit dessa prisnivåer på förhand. I praktiken har priserna nog fler gånger legat lägre än 160 euro, än över. Naturligtvis kan vad som helst hända ännu fram tills höstens skörd är bärgad, en rekordskörd kan också stå för dörren och då kan priserna gå ner ytterligare.

DE SOM SPECIELLT borde fundera över terminspriserna, är odlare som inte har tillräckligt lagringsutrymme åt skörden och således är beroende av att sälja den direkt i höst. En sådan odlare är prismässigt helt oskyddad

på marknaden med sin skörd. Nu har man möjligheten att säkra priset på en hygglig nivå. En annan grupp som kan attraheras av prisnivåerna är de som vill spela lite och ta i bruk

exempelvis lägre avkastande marker som t.ex. gröngödslats och dra nytta av förfruktseffekterna. I sådana fall krävs kanske inte fullt så hög skörd som i tabellen, utan tack vare lägre kostnader kan man också tolerera en lägre avkastning utan att ge avkall på nettot. Däremot blir man ännu inte heller rik på att producera finländska medelskördar på knappa fyra ton/ha.

SEDAN FINNS DET fortsättningsvis flera goda alternativ till spannmål att fundera på. Ett ökande behov av proteingrödor i vårt närområde borde sporra oss att räkna på deras lönsamhet. Kuminmarknaden har

gått för varm, men där verkar läget ha lugnat sig och man kan ana högre priser i framtiden igen. Oljeväxterna är också eftertraktade ännu. På Lantbrukssällskapet har vi flera verktyg som hjälper att åskådliggöra hur din odling 2019 kunde se ut. Via Råd 2020 och odlingsplanering kan vi stöda er i den praktiska odlingen. Ekonomiska fakta fås med hjälp av t.ex. TuottoPuntari där vi gör upp gårdsvisa kalkyler över odlingen.

MAGNUS LÅNGSKOG

Växtodlingsrådgivare
050-551 1693

Jämförelse över skördekrav med olika marknadspris 2018–2019 för att odlingen skall täcka kostnaderna. Källa: ProAgrias Skiftesdatabanken.

	2018, €/ton	Skördekrav 2018, kg/ha	Hösttermin 2019, €/ton	Skördekrav 2019, kg/ha
Brödvete	200	4200	175	4800
Fodervete	200	4100	165	5000
Foderkorn	200	3700	160	4600
Exporthavre	220	3600	168	4700

PROJEKT ARVOBIO

Agria Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

European maaseudun kehittämisen maatalousrahoitus: Euroopan maaseuturahasto

HAMK HAMKEN AMMATTIKORKEAKOULU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Luke LUONNONSUUNNITTELU

Aktuellt inom växthusodling

Växthusodlingen fortsätter att koncentrera sig i Syd-Österbotten. Närpes har alltid varit växthusriket, men under senaste åren har dess betydelse bara blivit starkare, då nästan 80 % av österbottens växthusareal finns i Närpes. Antal odlare minskar ständigt; under 1990-talet fanns det ännu över 600 odlare, nu är antalet under 200 st.

Tekniska utvecklingen har varit stor. Växthustyp har ändrats från enskilda växthus till blockhus och lampor lyser nästan hälften av tomatodlingsareal och närmare tre fjärdedelar av gurkodlingsareal. Och tomatareal är inte enbart runda traditionella tomater, deras odlingsareal minskar och olika slags av specialtomater ökar sin popularitet. Glädjande nog har paprikan lämnat kvar i sortimentet av odlingsväxter, med en liten årlig variation i areal och även test med vinterodling av paprika pågår.

Utvecklingen hos oss följer samma trender som hos "växthusodlingens storebror" Holland. Även där har så kallade medium-storleken av runda tomater minskat och odling av specialtomat ökat. Över hälften av branschens försäljningsintäkter där kommer från tomater som har medelvikt under 50 gram. Fast odlingsarealen där har ständigt växt, har antalet odlare mera än halverats under senaste 15 år. Samma utveckling gäller alltså hela matproduktionen, producenter blir färre men större. Även i Holland vill man hålla igång produktionen året

runt för att kunna tillgodose kunder med grönsaker kontinuerligt och därför satsar även holländare på belysning. Inom grönsaksproduktionen är dock HPS-lampor som gäller då investering i LED-lampor anses att vara för dyrt, HPS-installation där kostar cirka en tredjedel av det som LED-installation gör.

Vita flygare härjar

Gångna vintern har varit besvärlig med vita flygare och bekämpningen har varit svårt. Biologisk bekämpning fungerar i regel sämre mitt på vintern och i något skede vill vita flygare stammen öka för mycket. Korrigerade växtskyddsmedel finns inte riktigt många olika och antalet kommer bara att minska då Plenum blir förbjudet 30.1.2020. Bäst har biologiska bekämpningen fungerat i mellanplanteringar där biologiska bekämpare får flytta från gamla plantor till nya. Även mekanisk bekämp-

ning med gula klisterfällor fungerar men det finns misstankar om att vita flygare ändrar beteende i våra växthus och blir mindre rörliga och fastnar således sämre i fällor. Näringen skulle faktiskt vara i behov av forskning kring vita flygare och bekämpning av dem.

För det mesta flyttar skadedjuren senare på våren och sommaren även till säsongodlingar. Där är det bäst att förbereda sig med att starta förhandsbekämpningen rätt fort efter man har fått plantor. Tilläggssköda förbättrar förökningen av Macrolophus-rovstinkfly, så det ska man definitivt satsa på. På gurka ska man förnya insättning av bekämpningsorganismer tillräckligt ofta så att skadedjur inte får fotfäste.

KAISA HAGA

Trädgårdsrådgivare
050-9115920

Många fördelar att utnyttja växthusgrönt genom fraktionering

Vätska kan separeras från färsk och fuktiga grönbio-massor mekaniskt genom olika slags av press eller centrifug. På så sätt fraktioneras ursprungliga biomassan till fast material och vätska. Metoden är intressant för att befrämja utnyttjandet av växthusgrönt så som tomat- och gurkstammar och -blad.

Växthusgrönt innehåller mycket vatten, till exempel gurkblad nästan 90 % och stammar ännu mera, nästan 95 % av massan. I försök som gjordes av ArvoBio-projekt kunde man sänka vatteninnehållet till cirka 80 % genom centrifugering. På samma gång fick man cirka 70 % av totalmassan i vätskeform. Då minskade fasta materialens massa betydligt. Ju torrare man får fasta materialen genom fraktionering desto mera av massan blir i vätskeform.

Genom fraktionering blir det möjligt att utnyttja vätska och fasta materialet på olika vis. Lös-liga ämnen, som näringsämnen, koncentreras i vätskan. Motsvarande blir det mindre mängd av fast material och det blir enklare att utnyttja det bland annat i biogastillverkning, också transportkostnader blir mindre. Man kan även utnyttja fasta materialet och dess fibrer på olika vis (förpackningar, foder, fermenterade sockrar osv). Mera information om fraktionering hittas i ArvoBio-projektets publikationer; www.hamk.fi/projektit/arvobio-puutarhatuotannon-uusi-kiertotalous/#julkaisut

MARITTA KYMÄLÄINEN

överlärare Hamk, bio- och livsmedelsteknik,
maritta.kymalainen@hamk.fi

EILA JÄRVENPÄÄ

special forskare,
eila.jarvenpaa@luke.fi

Arbetsrutiner som påverkar tomatens kvalitet

– handledningsmaterial åt växthusföretagets anställda

➔ <https://boden.fi/alla-videor/15-pro-agria/276:arvobio>

Potatis som proteingröda

Foto: Jan-Erik Back

Potatis är inte det första man tänker på när det talas om proteingrödor fastän potatisens förmåga att producera protein är helt i klass med de bättre proteingrödorna.

Att odla potatis enbart för proteinets skull är dock inte lönsamt då potatisens innehåll av protein är endast 2 %. Däremot då proteinet kan tas till vara från sidoströmmar vid potatisstärkelseindustrin blir det intressant.

Vid Finnamyl's potatisstärkelsefabrik i Kokemäki har man gjort stora investeringar i att förändra processen för att kunna utnyttja så mycket som möjligt av potatisen. Tidigare då man framställde stärkelse fick man cellvätska som biprodukt. Cellvätska användes som gödselmedel. I den förnyade processen utvinns förutom stärkelse även protein och ett betydligt mer koncentrerat gödselmedel.

Potatisprotein – ett protein av god kvalitet

Proteinets kvalitet bestäms utgående från dess innehåll av aminosyror.

Potatisproteinets sammansättning av aminosyror är mycket god. Det innehåller alla för människan livsnödvändiga aminosyror, 20 stycken och ur näringssynvinkel dessutom i rätta proportioner.

Växt	Protein %	Skörd t/ha	Proteinskörd kg/ha
Potatis	2	40	800
Bondböna	30	3	900
Ärt	23	3	690
Ryps	20	2	400

Tabell. Anna Sipilä PETLA

Gödselmedel som biprodukt

- Koncentrerat flytande gödselmedel.
- Godkänd för ekologisk odling.
- Spridningsmängd för potatis 6–8 m³/ha.

Näringsinnehåll i gödseln	
Torrsubstans	31 %
N (total)	11 kg/m ³
N (lösligt)	6 kg/m ³
P	2,2 kg/m ³
K	33 kg/m ³
Mg	1,8 kg/m ³
+ Mn, Zn, Cu	

Artikeln grundar sig på Anna Sipiläs föredrag på Perunatutkimuksen Talvipäivät i Tavastehus den 12 februari och på intervju med Ossi Paakki Vd för Finnamyl.

STEFAN NORDMAN

Potatisrådgivare
0400-266 682

Österbottens Näringsshjul

Österbottens Näringsshjul (Pohjanmaan Ravinneratas) är ett projekt som verkar för att effektivisera utnyttjandet av näringsflöden, minska belastningen på vattendragen samt förbättra de lokala vattendragens tillstånd. Projektet påbörjades i februari 2017 och verkar i samarbete med ett brett nätverk med sakkunniga i landskapen Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Österbotten och Kalajokidalen i Norra Österbotten. Projektägare är Österbottens vatten och miljö r.f. och medverkande i projektet är Skogscentralen, Luke, GTK, ProAgria Etelä-Pohjanmaa, ProAgria Keski-Pohjanmaa och Österbottens Svenska Lantbrukssällskap. Projektiden varar till slutet på år 2020. Som kontaktperson för projektet för Lantbrukssällskapets del fungerar Mari Lönnqvist.

Målsättningar

Projektets målsättning är att öka samarbetet på projektområdet mellan olika aktörer samt att öka kunskapen om vattenskydd, återvinning av näringsämnen och användbara nya arbetsmetoder. På projektområdet finns många gemensamma specialdrag som inverkar på vattendragens tillstånd, bl.a. sura sulfatjordar, kärr och myrskogar och intensiv, koncentrerad djurproduktion. Dessutom finns mycket information i olika databanker som inte utnyttjas tillräckligt. Projektet kommer att sammanställa dessa databanker för att kunna användas vid vattenskyddsplaneringen på kritiska områden.

”Hot-spot” områden

Projektet har hittills arbetat för att hitta olika s.k. ”hot-spot” områden där trycket på vattendragen är högre. Områdena har hittats genom att analysera olika faktorer, t.ex. fosfortal i området, gödselns innehåll av fosfor och andel sura sulfatjordar. Dessa data har Luke sedan sammanställt i en karta. Totalt 14 st. områden har valts i olika delar av projektområdet. På vårt område hittar vi bl.a. Vörrå å och Närpes å. För dessa områden kommer rekommendationer och modellplaner för praktiska åtgärder att göras upp. I februari och mars presenterades projektet och dessa utvalda områden på infotillfällen som arrangerades i dessa områden.

Arbetsätt

För att främja användningen av elektroniska verktyg och nya metoder för vattenskydd kommer projektet att ordna infotillfällen, workshops, arbetsförevisningar och exkursioner. Information kommer att spridas via många olika kanaler. Målgruppen för projektet är markägare, lantbruksföretagare och andra verksamhetsaktörer i avrinningsområdena.

MARI LÖNNQVIST

Växtodlingsrådgivare
050-4652820

Vallstrategier - plock ur verktygslådan

- *Åkerns skick* är grundläggande för skörderesultatet. Det här oberoende av om det är en regnig eller torr växtperiod. Med fungerande dränering, kalkningsbehovet beaktat och gödslingen gjord i tid, är grunden för en god skörd lagd.
- Det är värt att *planera skördetaktiken*, två eller tre skördar, bland annat med tanke på val av timotejsorter och uppdelning av gödselgivorna. Miljöstödet ger möjlighet att gödsla mera vid tre skördar.
- Med en tidig kontroll av behovet av kompletteringssådd kan vallens täthet förbättras. I en *tät vall*, som förnyas tillräckligt ofta och där vattenhushållningen och pH är i skick, trivs inte ogräsen så bra.

- *Arrendeåkrarnas skick* påverkar också gårdens skörderesultat.
- Mineralanalyser av vallfodret är ett sätt att följa upp gödslingen
- Vid *odlingsplaneringen* konkretiserar vallstrategierna
- *Hur växer det?* Iakttä dina vallar ensam och gärna även tillsammans med en annan sakkunnig.
- Dela dina erfarenheter med andra ivriga vallodlare, *dela bäst praxis!*

MARGARETA SLOTTE

Växtodlingsrådgivare
050-4127627

Ensilagemarknaden

Den senaste sommarens torra och varma väder gjorde att ensilageskörderna i Österbotten blev knapp på många områden. Som vanligt är de lokala variationerna stora. Den största orsaken till variationerna är förstås jordmånen, men även variationer i nederbörd och olika typer av vallfoderblandningar bidrog.

Nu inför kommande säsong är det viktigt att planera för foderförsörjningen, hur mycket foder man har behov av och vilken kvalitet. Genom att granska fjolårets foderanalyser får man viktig information som kan användas i planeringen. När man

känner till behoven kan man anpassa gödslingen därefter. Planera också de vallar som ska anläggas nu på våren, välj de sorter som passar gårdens behov.

Tips för kommande säsong:

- Gå igenom behovet av kompletteringssådd tidigt på våren.
- En tidig vårgödsling höjer vanligen proteinhalten i förstaskörden.
- Genom höga Ha-skördar sänker man förhållandevis kostnaderna i form av vägtransporter och arbetsåtgång.

- Säkerställ grovfodertillgången redan under växtperioden om det bara är möjligt.
- Jämför kostanden mellan att skörda ensilage på rot och att köpa färdigt bärgat ensilage.
- En lyckad valletablering lägger en bra grund för flera år framöver.

JONAS LÖFQVIST

Växtodlingsrådgivare
050-375 4328

Vetenskap till VETSKAP

GRATIS 2019!

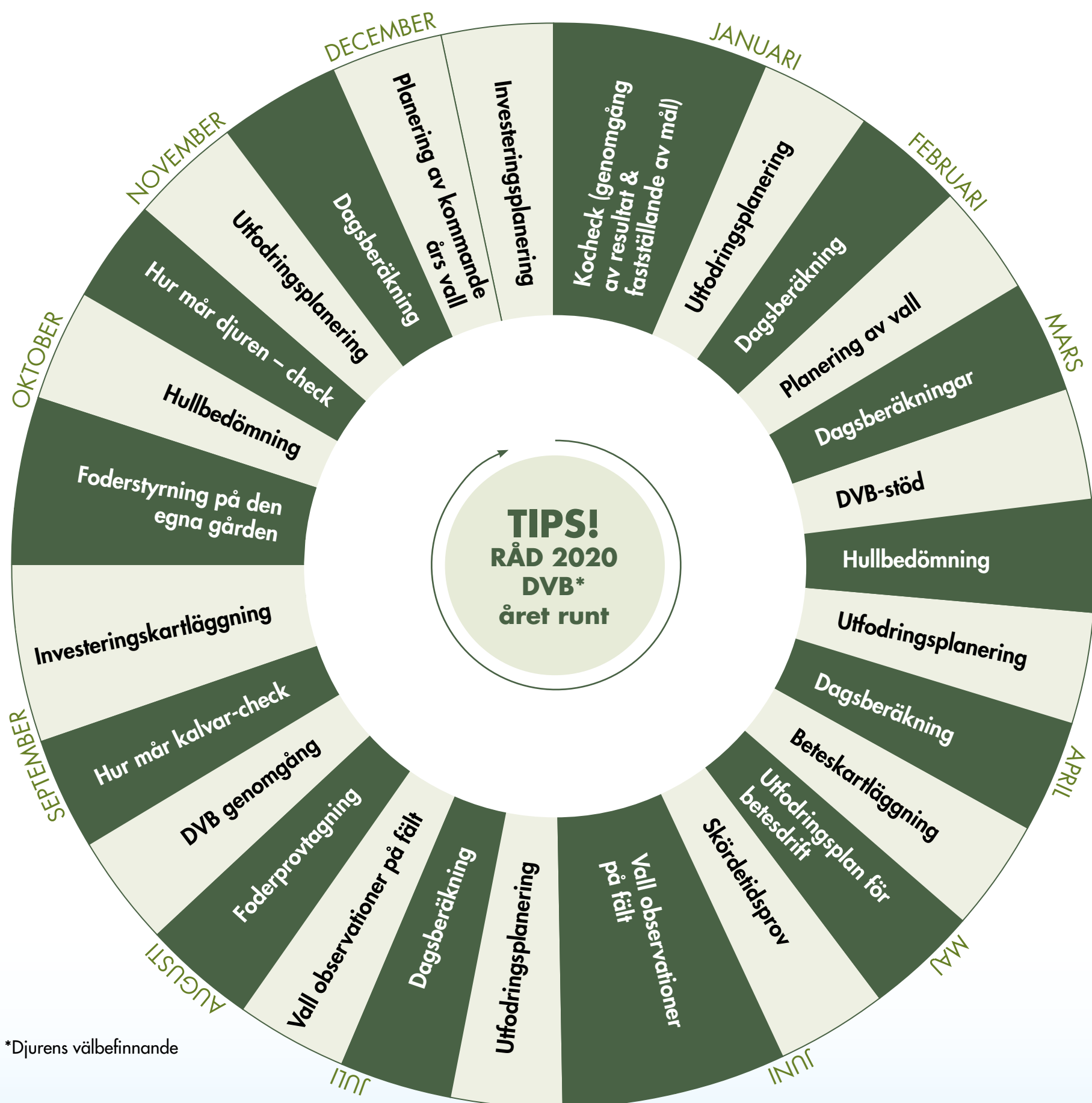
Transport 26.3-4.6 av jordprov från de lantbruksaffärer vi samarbetar med! Se lista på www.hortilab.fi

Hortilab AB OY

Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

ÅRSKLOCKA FÖR DITT FÖRETAG!

Djurhållning

*Djurens välbefinnande

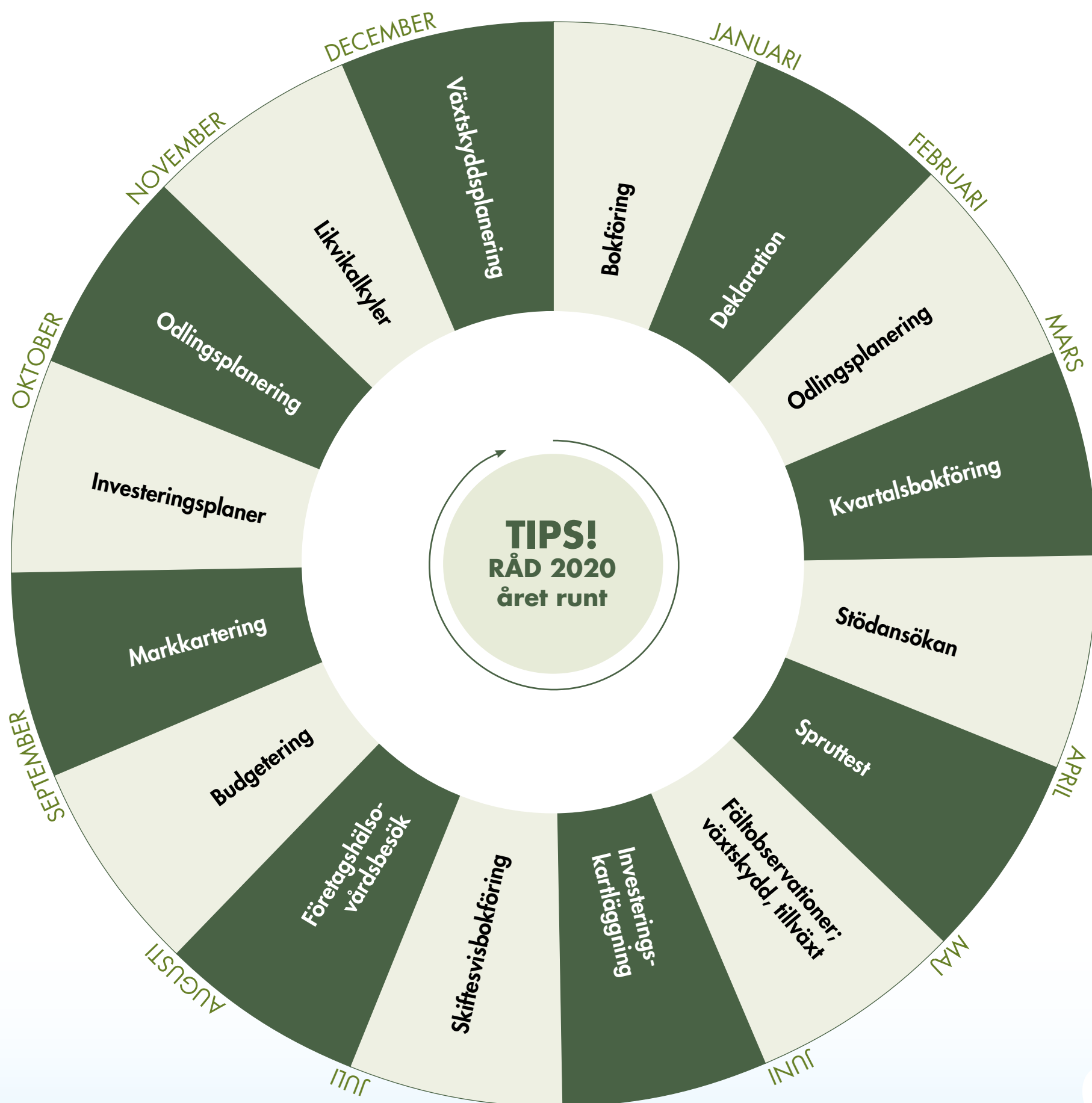
Låt rådgivningen hjälpa dig med gårdens management!

- Årsklockan skall fungera som ett hjälpande verktyg för att planera ledningen av ditt företag under ett kalenderår.
- Er vardag innefattar så många olika moment obligatoriska som icke obligatoriska
- Rådgivarna hjälper dig gärna med flera av dessa områden så att du istället kan satsa tid på att sköta din gård.
- Ta kontakt med oss så gör vi en kartläggning av ditt företags behov och gör upp en plan för ditt verksamhetsår.
- Som talesättet säger "välplanerat hälften gjort" vilket betyder att du kan spara tid och "tid är pengar".

ÅRSKLOCKA FÖR DITT FÖRETAG!

Växtodling

Låt rådgivningen hjälpa dig med gårdens management!

- Årsklockan skall fungera som ett hjälpande verktyg för att planera ledningen av ditt företag under ett kalenderår.
- Er vardag innefattar så många olika moment obligatoriska som icke obligatoriska
- Rådgivarna hjälper dig gärna med flera av dessa områden så att du istället kan satsa tid på att sköta din gård.
- Ta kontakt med oss så gör vi en kartläggning av ditt företags behov och gör upp en plan för ditt verksamhetsår.
- Som talesättet säger "välplanerat hälften gjort" vilket betyder att du kan spara tid och "tid är pengar".

Betning av spannmålsutsäde

Eftersom vi hade en tidig och vacker höst 2018 verkar spannmålsutsädet gro bra detta år. Det leder till att många säkert använder mera eget utsäde än t.ex. år 2018. Frågan om man skall beta det egna utsädet blir då nästa nöt att knäcka. Då utsädet dessutom i vissa fall gror bättre utan betning vid provbetning brukar frestelsen vara stor att använda obetat utsäde.

EN FAKTOR MAN skall komma ihåg är att det finns några utsädesburna sjukdomar som flygsot och strim-sjuka som kan förekomma trots att gröningsprocenten är hög. Det senaste året förekom flygsot mera än tidigare år så betning borde nog göras för att undkomma en negativ överraskning nästa sommar.

VI HAR FÅTT några nya betningsmedel på marknaden till detta år. Kolla vilken aktiv substans medlet har så att det har annan substans än sjukdomsmedlet som används på som-maren. Då får man ett bättre skydd mot sjukdomar och resistensrisken minskar.

IDAG SKALL ALLA betningsmedel vara flytande men skillnaden i "tröghet" och lättanvändlighet kan skilja en aning speciellt om man betar då temperaturen är nära noll. Betningen är bra att göra någon vecka före sådden så att medlet kan "torka in" före sådden.

Sedan några år tillbaka är manganbetning också ett alternativ speciellt på köpt utsäde. Ifall man är i beråd att köpa nytt utsäde kan detta var ett bra alternativ att fundera på. Försök

har visat att mangan är bra för växten redan i ett skede. Har man högt ph på fältet där man sår havre, som är mest känslig för manganbrist, rekommenderas detta alternativ.

Länk till Livsmedelsverkets grobarhetsundersökningar: <https://avointieto.ruokavirasto.fi/> gå till Kasvi -> siementen laatu.

RICKARD REX

Växtodlingsrådgivare
040-515 0285

Klimatsmart

Har du tänkt på att

- medan du gödslar och skördar, gödslar och skördar...
- medan gräset växer och växer...
- använder gräset koldioxid och vatten...
- för att producera socker och syre...
- använder gräset det koldioxid, det talas så mycket om...

- En ensilageskörd binder kol, tre stora ensilageskördar binder mycket kol
- En flerårig vall binder mera kol under markytan än ovanför

Har du tänkt på att du skapar goda förutsättningar för (modeor-det) kolbindning?

En god skörd från våra 2,2 milj hektar åkrar i Finland binder 20 miljoner ton koldioxid

Om du vill veta hur mycket koldioxid din vall binder, kan du räkna med torrsubstansskörden gånger 1,65 (anger den koldioxidmängd som binds ovanjord, därtill kommer det som binds under markytan)

Kan vara intressant att veta och ge lite råg i ryggen vid kaffebordens klimatsamtal 😊

Källa: Det här är siffror som används idag, forskning pågår. Nurmiviljelyn tulevaisuus seminarium 29.11.2018, Liisa Pietola och Statistikcentralen

MARGARETA SLOTTE

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4127627

BONDEFÖRETAGAREN

Christian med barnen Noah, Neah och Matheo samt Märten (t.h.)

Är betodlingen åter intressant?

Sockerbetan är en växt som på nytt marknadsförs som ett alternativ till spannmålsodlingen. Kan vem som helst börja odla eller är det något speciellt som krävs?

Sockerbetor började på allvar odlas i svenska Österbotten på 1970-talet. På 1990-talet var arealen som mest uppe i nästan 1000 ha. Antalet odlare var före EU-inträdet rejält över 120 st., men därefter har både antalet odlare och odlade hektar sjunkit. Men ännu finns det odlare i svenska Österbotten som satsar på betorna.

Vi ställer några frågor om dagens betodling till Christian Højjar i Helsingby, Korsholm, som fortsättningsvis odlar betor tillsammans med sin far Martin.

Varför har ni fortsatt med betodlingen?

– Betan är en intressant växt. Lyckas man få en bra skörd både till mängd och kvalitet är betan en konkurrenskraftig odlingsväxt. Både kunskap, erfarenhet och maskiner finns, eftersom vi odlat sockerbetor sedan 1995. Dessutom har vi mycket lämpliga grynlor här att odla på. Vi siktar på att odla betor två år i följd och så har vi haft spannmål eller saneringsgröda ett par år. Senaste åren kunde vi dessutom byta åkrar med en spannmålsodlare, som mycket uppskattat den positiva effekten betorna har i växtföljden.

Är det stor skillnad mellan spannmåls- och betodling?

– Arbetsmängden är betydligt större. Växtskyddet kräver också större insatser på försommaren innan bestånden sluter sej. Skördetiden infaller sent på hösten, normalt i slutet av september fram till slutet av oktober.

– Insatserna är också avsevärt större. Både sockerbetsutsäde och bekämpningsmedel utgör stora poster, men många odlare utnyttjar

möjligheten att dra av dessa utgifter i samband med den första likviden på senhösten.

Har ni gjort större investeringar de senaste åren?

– Från tidigare har vi renslastare som vi och Roger Paro tillverkat. Den används då vi med egna bilar transporterar våra betor. I fjol skaffade vi en sexradig Vervaet- betupptagare från Holland. Det innebär att vi nu lätt tar upp 10 ha per dag, så upptagningen är inget bekymmer mera. I fjol tog vi upp ca 120 ha varav 75 ha var eget. Upptagningen började andra veckan i september. Till kommande säsong har vi också investerat i en tolvradig radhacka med kamerastyrning. Den har lig-gande fingerhjul och de enskilda hackenheterna kan vid behov lyftas separat. Vi tror att den kommer väl till pass, i synnerhet om somrarna blir torra och heta. Senaste sommar var väldigt torr och de som inte hann ut i tid med ogräsbekämpningen kunde få bekymmer.

Har ni möjlighet att få flera användningstimmar för era betmaskiner än de på den egna gården?

– Vi har tack vare den nya upptagaren kunnat köra en del på entreprenad, ca 50 ha senaste år, men kapaciteten är mycket större. I fjol hade vi alla betor upptagna kring 20 oktober och hade då även möjlighet att hjälpa ännu en, som fick problem med upptagningen, och så sent som första veckan i november kunde vi tack vare den fina hösten ta upp betor åt honom. På den sidan finns det nog utrymme för utökning, för vår nya upptagare litar vi på. Vi har också sätt en del med vår 12-radiga betsåmaskin, men tiden på våren är mycket mera begränsad. Men om det finns någon som vill prova på så får de gärna ta kontakt så kan vi diskutera möjligheten. Ifall vi ska ta upp betorna åt någon är det en förutsättning att radavstånden och

radantalen passar med vår sexradiga upptagare.

Hur ser du på det långa avståndet till fabriken i Säkylä?

– Sucros ansvarar nu för frakten av rena betor upp till 145 km. Till Säkylä är det 255 km från t.ex. Vasa. Nya branschavtal skall göras och då får vi hoppas att den ersättningsberättigade sträckan ökar. Från och med 2018 måste alla betorna renslastas, detta betalas även det av Sucros. På detta sätt får man alltid bort en del av den mullfraktkostnad odlaren hamnar att stå för.

Vilka möjligheter finns det idag för en ny eller gammal betodlare att börja med betodling?

– Jag tycker det finns goda möjligheter. Sucros betalar t.ex. 2000 € i form av mentorersättning åt en erfaren odlare som fungerar som bollplank åt en ny odlare. Man behöver inte investera i nya maskiner ifall en entreprenör sköter sådd och upptagning. Nya bättre sorter kommer varje år. I år lanseras också två nya sorter som skall klara sej med ett par ogräsbekämpningar. Ifall växtperioderna blir längre och längre finns det alla möjligheter till högre skördar. På de bästa skiftena kom det i fjol rejält över 60 ton per ha, så det lovar gott för framtiden avslutar Christian.

Läs mer om betodling 2019 via länken <https://slc.fi/om-slc/projekt/sockerbetor-2019>

JAN-ERIK BACK

Kundservicechef
050-441 7511

Spruttester 2019

testdagar och anmälningsuppgifter

27.5 och 28.5 Lappfjärd	Stefan Nordman, 06-222 1701 (Lantbruksskansliet)
27.5 Korsholm	Vasa / Carina, 010-8392 200
28.5, 29.5 och 31.5 Vörå	Göran Boström, 050-5689 558
29.5 Övermark	Matts Storgård, 050-5275 856
3.6, 4.6 och 5.6 Närpes	Vasa / Carina, 010-8392 200
3.6 Kevlax	Vasa / Carina, 010-8392 200
4.6 Kimo	Vasa / Carina, 010-8392 200
5.6 Pensala	Tom Renlund, 050-3423 035
6.6 och 7.6 Jeppo	Vasa / Carina, 010-8392 200
10.6 och 11.6 Solf	Jonathan Asplund, 050-3245 170
10.6 och 11.6 Esse	Vasa / Carina, 010-8392 200
12.6 Malax	Jonas Fogde, 050-3054 963
17.6 Pörtom	Vasa / Carina, 010-8392 200
17.6 Kronoby	Vasa / Carina, 010-8392 200

Växtskyddsexamen i april 2019

Vinterns sista tillfälle för växtskyddsexamen är 4 april vid YA! i Gamla Vasa. Tillfället börjar 12:00 och tenten är 14:30.

Anmälan en vecka före till Lantbrukssällskapet / Carina Ahlnäs 010-839 2200 eller carina.ahlnas@lantbrukssallskapet.fi .

Se närmare på www.lantbrukssallskapet.fi

Självstudiematerial finns på Tukes hemsidor: <https://tukes.fi/sv/vaxtskyddsutbildning-och-examen>

VÄLKOMMEN PÅ STÖDINFO 2019!

Program:

Tips från granskarna - NTM-centralen

Ekoinfo - NTM-centralen

Jordbrukarnas arbetsplatshälsövård - Företagshälsövärderna

Kaffe

Aktuellt från Lantbrukssällskapet - ProAgria Lantbrukssällskapet

Sekreterarnas tips - Landsbygdssekreterarna

Framtidsutsikter - ÖSP

Anmäl senast ett par dagar innan till nedanstående kontaktpersoner eller via anmälningslänken på t.ex. www.lantbrukssallskapet.fi

Meddela landsbygdssekreterarna om du anmält dig men inte kan delta!

Djurgranskare på plats i Pedersöre, Vörå, Kronoby och Närpes dagtillfälle, med möjlighet till diskussioner.

Plats	Tidpunkt	Anmälningar
YA! i Gamla Vasa	3.4. 18:30	lisbeth.hintsala-sabel@vora.fi 050-363 0847
Nykarleby, KREDU	8.4. 19:00	lantbruk@nykarleby.fi 06-785 6136
Kronoby, Kommungården i Kronoby (börjar med kaffe)	10.4. 9:00	sanna.sars@pedersore.fi 044-755 7686
Vörå, Norrvalla	11.4. 19:00	minna.kaataja@vora.fi 06-382 1251
Kristinestad, Majbo - Finska - Svenska	15.4. 13:00 18:00	lantbruksskansli@krs.fi 06-222 1701
Närpes, YA! - dag - kväll	16.4. 13:00 18:30	lantbruk@narpes.fi 040 6694 716, 040 6694 714
Pedersöre, Kommungården i Bennäs	24.4. 13:00	maria.bjorkgard@pedersore.fi 06-785 0159
Malax, Bygdegården i Y-Malax	25.4. 18:30	asa.backman@kfem.fi 050-087 4511
Toukolan Nuorisoseura, Tervajoki, -Suomeksi	2.4. 18:30	Ei ilmoittautumista

Investering i solpaneler

Foto: Tor-Erik Asplund

Även en februaridag med storm och snötäckta solpaneler visar testkörningar att anläggningen producerar el. På takets båda sidor finns sammanlagt 126 m² solpanel.

Solpaneler har sakta men säkert gått ner i pris. Då man dessutom kan få 40% bidrag för investeringen så börjar det bli en lönsam satsning.

Bjarne och Camilla Mara idkar jordbruk i Vikby Korsholm. Bjarne har intresserat sig för hållbar utveckling från unga år. Bjarne ifrågasatte redan då den ensidiga odlingen. Ekologiskt jordbruk har bedrivits från 1993 då de första 13 ha skaffades, 1996 i samband med generationsväxlingen kom djuren med i större skala. Odlad areal uppgår nu till ca 140 ha.

Paret har funderat flera år på satsning i bl.a. solpaneler då detta passar bra in i den hållbara utvecklingen. Att kunna producera energi i olika former för eget behov och försäljning är en av målsättningarna. I detta skede siktar man på att ersätta 30% av den köpta elen med egen producerad el. Dessutom kommer man tidvis att sälja el till Vasa elektriska. Spotpriset för elenergi var i somras upp till 60 euro per MWh, i slutet av februari var priset 40 euro.

Hur har processen förlöpt?

– Då vi våren 2018 tagit beslutet att satsa gjorde vi upp affärsplanen och tog in offerter. Vi bestämde läget, som i vårt fall blev ett uthus med taket öster/väster-riktning.

Motiveringen till riktningen är att gården som har mjölkkor har största förbrukningen på morgon och kväll. Enligt försäljaren så kan man räkna med 10% lägre energiutbyte på grund av detta än om man har panelerna mot söder. Taket på det gamla uthuset bestod av takpannor, detta byttes ut till falsad plåt. Panelerna är fästa i falsen så inga hål genom taket finns.

– Vi hade också tidigt kontakt med elbolaget för kontroll om linjerna skulle räcka till. Man kollade också huvudsäkring, med en 20 kWh anläggning som vår så skall 35 A huvudsäkring räcka.

Foto: Tor-Erik Asplund

Bjarne Mara är glad åt produktionsanläggningar som kräver minimalt med underhåll. Invertern visar elproduktionen i realtid.

Från kommunen sökte man åtgärdstillstånd för byggändringarna.

– Efter NTM-centralens beslut så gjorde vi beställningen enligt principen ”nyckeln i handen”. En firma skötte monteringen av takpanelen och en annan elarbetena. Räkna med en och en halv månad för hela proceduren då väder och annat be-

aktas. Ingen montering utfördes då det är kallt. Effektiv tid blev kanske en vecka.

Budgeten för solpanel, inverter och montering gick på ca 27.000 euro (0 % moms). Enligt riktkostnaderna för solpaneler, 1.300 euro per kWh (nu 1.100 euro/kWh) så blev nästan hela investeringen stödbar. För satsningar i förnybar energi är stödbeloppet hela 40% varför bidraget blev drygt 10.000 euro. Till detta skall ännu läggas bytet av taket.

Hur mycket elenergi förväntas anläggningen producera?

– Planerad produktion är 15–18.000 kWh per år.

Om man beräknar strömpriset till 10 c/kWh så kan man grovt säga att investeringen är återbetald på 10 år då bidraget är beaktat. Eftersom underhållet är minimalt och försäljarna ger garantier på hur mycket ström som ännu kan produceras efter 10 och 20 år så kan man räkna med att panelerna producerar ström även många år efter att investeringen är betald.

– Regn sköljer bort de mesta av damm, pollen och annan smuts men senaste sommar skulle det säkert ha varit bra att spola av panelerna någon gång under sommaren.

Anläggningen är nu klar att tas i bruk. För tillfället väntar man på att elbolaget skall komma och byta mätare då man ju både skall mäta inkommande och utgående ström. Förhoppningen är att kunna börja producera ström ännu i februari.

Vi kommer att följa upp hur Bjarne och Camillas anläggning fungerar i höstnumret av Bondeföretagaren.

INFORUTA

Man kan erhålla bidrag för produktion av **el** från vatten, sol, luft och vind samt trä och biomassa (t.ex. vall, stallgödsel o.dyl.)

Samma gäller för produktion av **värme** från jord, berg, vatten, vind, sol, luft, trä och biomassa.

TOR-ERIK ASPLUND

Sektoransvarig företagsledning
050-386 5922

Högsta stödet för täckdikning någonsin!

I Jord och skogsbruksministeriets förordning som träder i kraft den 16.3.2019 har investeringsstödet beräkningsgrund för täckdikning höjts!

Våren närmar sig med stormsteg och det är dags att fundera på kommande odlingsäsong. Då är det klokt att börja från de grundläggande faktorerna och av dem är dräneringen den viktigaste.

KONTAKTA OSS, FÖR att kartlägga problemen och diskutera vilka åtgärder som skulle vara lämpliga. Bidraget för täckdikning är det högsta någonsin, så det är verkligen läge att uppdatera problemåkrar. Med en bra planering är halva jobbet gjort, ring oss nu, om du vill dika till hösten eller nästa år.

BIDRAGET ÄR 35 %, plus ytterligare 5 % för reglerad dränering eller totalt 40 % i bidrag. Bidragsgrunden räknas ut på godtagbara kostnader som för täckdikning har höjts till 4.20 €/löpmetrar täckdike och för reglerad dränering maximalt 850 €/ha. Stödet kan sökas för nytäckdikning, omtäckdikning, kompletteringsdikning och för reglering av dräneringen, det vill säga byggande av t.ex. reglerbrunnar. Ansökningsförfarandet har förenklats betydligt genom att kraven på kassarest, lönsamhetskalkyl och ålder har slopats.

I samma stödsökan kan man ta med åtgärder för flera olika skiften, t.ex. nytäckdikning av ett skifte, kompletteringstäckdikning av våta områden på några skiften och

installera reglerbrunnar på flera skiften. Alla åtgärder tillsammans blir en ansökan. På det här viset får man också stöd för små åtgärder, som annars skulle falla under minimistödsgränsen för bidraget, som är 3000 €. Stödet söks av den registrerade odlaren, som också kan söka för arrendejord.

Ansökningstiden är fortlöpande och behandlas enligt perioderna 16.3–15.8, 16.8–15.10, 16.10.2019–15.1.2020. Till ansökan bifogas dräneringsplan med plankarta, arbetsbeskrivning och kostnadsvärdering. Myndigheten använder Urvalsförfarande (kriteriebedömning 6 punkter).

Alla behövliga blanketter finns på www.suomi.fi/etjans-ter Kom ihåg att göra dikningsanmälan till NTM centralen, senast 60 dagar för arbetet inleds.

MIKAEL BLOMQVIST

Dräneringsplanerare
050-379 5905

Generationsväxlingsplanering med hjälp av råd 2020

Nio av tio drömmer om att något av barnen ska vilja ta över gården. Men hur skall det gå till och när skall det ske? Därför är det viktigt att alla inblandade parter har en målbild. Den som överläter gården måste ha klart för sig vad de vill med sitt jordbruksföretag.

När man börjar tänka på att genomföra en generationsväxling är det många saker som skall behandlas innan man börjar skissa upp utkast till köpebrev. Genom en utförlig generationsväxlingsplanering kan man eliminera många risker.

Målbild

Då man skall överlåta sitt jordbruksföretag till nästa generation är det viktigt för övertagarna att tänka hur de vill att jordbruket skall utvecklas och leva vidare. Om överlåtarna skapat en lönsam verksamhet så har de samtidigt skapat goda förutsättningar för den kommande generationen att ta över.

Man behöver därför förtydliga jordbrukets potential. Detta kan man göra med hjälp av en Swot analys. Man analyserar styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Den nya generationen har ofta stort engagemang och samtidigt förväntningar på framtidens möjligheter. Man behöver ställa sig frågan finns all kompetens att nå målen eller behöver det kompletteras.

Styrkor	Svagheter
Möjligheter	Hot

Generationsväxlingsprocessen

Vid en generationsväxling hamnar de mjuka frågorna ofta i skuggan av de mera konkreta frågorna så-

Då man skall överlåta sitt jordbruksföretag till nästa generation är det viktigt för övertagarna att tänka hur de vill att jordbruket skall utvecklas och leva vidare.

som ekonomiplanering, skattekonsekvenser och juridik. Det finns inte heller några förutbestämda regler eller lagar över hur de mjuka och personliga frågorna skall behandlas.

De konkreta ekonomiska och skattefrågorna är mera tekniskt inriktade och därför är det enkelt att ställa upp mål med dem. Man hittar lätt experter inom juridik, ekonomiplanering och skattefrågor. Vi på lantbrukssällskapet kan hjälpa dig genom råd 2020 med hela generationsväxlingsprocessen. Vi har även samarbetspartners som också kan hjälpa till vid behov.

Generationsväxlingen i 7 steg

Det är svårt att beskriva en generationsväxling generellt eftersom det skiljer sig mycket från fall till fall. Men de flesta förloppen kan sägas följa en viss arbetsgång.

1. Fastställa parternas önskemål
2. Kartlägga föräldrarnas ekonomiska situation
3. Bestämma övertagarens möjliga skuldsättning

4. Planera föräldrarnas ekonomi efter överlåtelsen
5. Bestämma förmögenhetsöverföring till övertagaren och kompensationsutrymme till syskon
6. Utforma överlåtelsealternativ
7. Genomförande av generationsskiftet

Fem tips vid generationsväxlingen

1. Våga lyfta fram frågan tidigt inom familjen
2. Börja planera i tid och ta god tid på Er
3. Låta alla familjemedlemmar vara delaktiga och dokumentera processen.
4. Alla i familjen skall få säga sin åsikt.
5. Anlita experter t.ex. generationsväxlingsplanering genom råd 2020

ÅSA MATTSSON

Ekonomirådgivare
050-330 7508

Vetenskap till VETSKAP

KOM IHÅG!
Vart femte spårämnespaket (Cu, Mn, Zn) gratis i april-maj!

Hortilab AB OY
Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPES
© 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

Täckdikningskartor till din telefon ”Heimani i sikt”!

Vi kan leverera nyplanerade dräneringskartor förmånligt till din telefon. Passa på när du beställer en ny dräneringsplan!

Vi kan också digitalisera gamla kartor!
Kontakta dräneringsplanerarna för mera information!

Lantbrukssällskapet har mångsidigt samarbete med de olika finlandssvenska utbildningsanordnarna

Fokus på flexibel lantbruksutbildning vid Optima

Lantbruksutbildningen vid Optima lockar många studerande - både unga som önskar grundutbildning och vuxna som önskar en kompetenshöjning inom sin bransch i form av en hel eller delar av en grund- eller yrkesexamen.

Maria Wirtanen, arbetslivskoordinator vid Optima, berättar att man vid Optima Länslund kan avlägga bl.a. Grundexamen inom lantbruksbranschen och bli landsbygdsföretagare eller djurskötare. Vill man fördjupa sitt kunnande ytterligare, kan man avlägga Yrkesexamen inom lantbruksbranschen eller Yrkesexamen i djurskötsel. En yrkesexamen fördjupar kunnandet och genomförs som läroavtalsutbildning vid en arbetsplats. Läroavtalsstudier kompletteras vid Optima enligt studerandes behov.

Optima arbetar sedan länge tillsammans med arbetslivet för att utveckla kvalitativa utbildningar. Utbildningarna skall motsvara de krav arbetslivet ställer på arbetstagare och företagare både idag och i framtiden. Samarbetet med arbetslivet har därför hög prioritet och utbildningsanordnarna önskar i allt högre grad lyssna in arbetslivet genom hela utbildningsprocessen - från planering, via genomförande till yrkesprov.

– Utbildningen bör utvecklas för att optimera för de studerande och arbetslivet, säger Wirtanen. Som arbetslivskoordinator fungerar hon som kontaktperson både för företag och studerande. Wirtanen poängterar att Optima ständigt jobbar med att stärka sitt kompanjonskap med lantbrukets aktörer. Samarbetet med organisationerna och företagen fungerar bra. Då det gäller läroavtalsutbildningar, samarbetar Optima med ProAgria.

– Jag bedömer att samarbetet inom lantbruksbranschen är bra och målsättningen är att studerande, arbetslivet och utbildningsanordnaren tillsammans skall

kunna utveckla ett koncept där alla tre aktörer är nöjda med upplägget.

Yrkesutbildningen har förändrats en hel del i och med den nya lagen om yrkesutbildning. Det som tidigare delades in i vuxenutbildning och utbildning för unga, lyder numera under samma lagstiftning. Oberoende om man studerar via läroavtal eller utbildningsavtal, är det den personliga utvecklingsplanen för kunnande som styr den studerandes vardag. Idag kan man dessutom som studerande växla mellan utbildningsavtal, som genomförs både i skolmiljö och genom inläring i arbete, och läroavtal, som huvudsakligen genomförs i arbetslivet.

Wirtanen betonar att den kontinuerliga antagningen har gjort det lättare för studerande att inleda studier när som helst under året. De personliga lösningarna möjliggör studier även för vuxna och flexibla utbildningsvägar är idag a och o inom yrkesutbildningen.

– Alla studerande har en personlig plan för sina studier som baserar sig på den studerandes tidigare utbildningar, arbetserfarenhet m.m. Dessa studerande utbildar sig både via utbildningsavtal, där lärande i arbete perioderna i högsta grad är beroende av bra samarbete med arbetslivet och läroavtal där man antingen utför studier som anställd eller genom företagarläroavtal på sin arbetsplats.

– De studerande utför sina yrkesprov i företagen under sina lärande i arbetet perioder eller under läroavtalen och även där gör arbetslivet en stor insats som bedömare för de studerande.

För Wirtanen är det viktigt att Optima även i fortsättningen har en ömsesidig och öppen dialog med företagare och organisationer. Tillsammans med studerande och arbetslivet strävar Optima efter en stark lantbruksnäring i nejden.

LENA NYMAN-LEHTINEN

DISKUSSIONSGRUPPER FÖR NYA PRODUCENTER

Hör hit alla nya producenter!
Vårens nyhet hos oss är diskussionsgrupper för nya producenter.

NYHET!

Känner du att du vill utveckla dig själv och ditt/ert lantbruksföretag? Då skall du hålla utkik för mera info inom kort, för inom april kommer vi att starta en diskussionsgrupp med fokus på ledande av ditt lantbruksföretag.

Låter detta intressant?

I såfall anmäl ditt intresse till carina.ahlnas@proagria.fi

ÖK

ÖSTERBOTTENS KÖTT
POHJANMAAN LIHA

VÄLJ KÖTT FRÅN ATRIA!

Det har betydelse hur köttet produceras innan det serveras på våra tallrikar och Finlands köttproduktion hör till de bästa i hela världen.

Att ÖK:s producenter ute på gårdarna arbetar med fokus på kött av högsta kvalitet och med tanke på djurens välbefinnande – det är gott att veta när man handlar mat. Då väljer man gärna inhemskt kött från Atria.

Besöksadress: Flygfältsvägen 2, VASA
Käyntiosoite: Lentokentäntie 2, VAASA

Postadress: PB 173, 65101 VASA
Postiosoite: PL 173, 65101 VAASA

www.osterbottenskott.fi

Teho Umpi-Boost

**Påverkar foderintaget
Förhindrar ketos
Befrämjar reproduktion**

Fråga mer

Johnny, tel. 050 407 3811

Sixten, tel. 040 832 0458

Feedex
inhemskt familjeföretag

www.feedex.fi

Oy Feedex Ab, Industrigatan 4, 68800 Kållby tel. 020 1984 820

Värdefull feedback

bidrar till goda resultat och produktionsuppföljning hjälper vid produktionsstyrning

Vi befinner oss i Kovjoki, Nykarleby, hemma hos Stefan och Carita Häger, som tillsammans med sonen John driver Ranckens Ranch som en gårdssammanslutning. Det vankas tårta dagen till ära på det nästan 400 år gamla hemmanet – man ska fira februarieresultatet, då produktionen för första gången översteg 13 000 kg energikorrigerad mjölk.

Tack vare målmedvetet arbete har Ranckens Ranch lyckats bra med sin mjölkproduktion, som sysselsätter tre av familjemedlemmarna på heltid.

Stefan och Carita övertog gården efter Caritas föräldrar 1990. Den drevs innan dess av Caritas morfar, och hemmanet har varit i samma släkts ägo sedan 1500-talet. Idag finns här 150 mjölkkor och för ett par år sedan invigdes det nya fähuset och den andra av de två robotarna.

Skolbesök och praktikanter viktigt

För att så långt som möjligt ha tillgång till eget foder, brukar familjen virka 200 hektar mark som i första hand är avsatt för vallodling. Till viss del säljs även egen råmjölk från gården, och bondost i olika smaker och variationer, som Carita själv tillverkar.

– Vi har regelbundet praktikanter – både från Länslund, från ”Skuffis” och av högstadiel elever samt veterinärstuderande. Under fjolåret hade vi sammanlagt sju praktikanter. Vi hjälps åt att ta hand om dem beroende på årstid och vilka arbeten som just då är aktuella.

Det blir även en hel del gårdsbesök under året – både från skolor och av andra grupper – och dem tar Carita oftast han dom.

– Det är viktigt att konsumenterna får förtroende för våra produkter och då behöver de se på vilket sätt de framställs, anser Carita.

Sex 100 tonnare

Ranckens Ranch uppvisar fina resultat i produktionsuppföljningen, och fram till skrivandets stund har gården haft hela sex så kallade ”100 tonnare” – mjölkkor som under sin livstid producerat mer än 100 ton mjölk.

– Som mest har vi kommit upp i 125 ton på en ko, berättar Carita.

Detta har uppmärksammats från flera olika håll, och när Carita ska förklara orsakerna till resultatet lyfter hon fram god planering som den första.

– Det omfattar avel, foder, utrymme och hälsa. Vi försöker hela tiden skapa de mest optimala förhållandena för korna. De ska ha tillgång till foder dygnet runt och det ska vara en bra, anpassad blandning. Men sist och slutligen är det ändå aveln och djurens gener som är avgörande, tillägger hon.

Egen seminering

De har goda möjligheter att både styra och påverka aveln, eftersom John sköter all seminering.

– Det innebär att vi kan välja bästa tänkbara tidpunkt samt även vilken typ av tjurar vi avlar med. Vi är också väldigt noggranna med hälsan och tar tag i eventuella avvikelser direkt – oavsett om det gäller celltal, temperatur, idissling eller klövproblem. Det mesta registreras genom robotarna och finns det problem försöker vi omedelbart hitta orsaken till det.

Produktionsuppföljningen som sker genom Pro Agria och ÖSL, är här till stor nytta för familjen.

– Tack vare ko-kontrollen får vi information om mjölkens innehåll, vilket också styr våra val av tjurar. Hur korna mjölkar styr huruvida det görs fler semineringar eller inte, och diskussionerna vi har med vår mjölkrådgivare är väldigt värdefulla, konstaterar Carita.

Planer och feedback

De regelbundna hälsorapporterna visar svart på vitt hur gården ligger till i förhållande till andra producenter, och tack vare dem får man feedback varje månad på sin verksamhet.

– Produktuppföljningen och tjänsterna som erbjuds gör det lättare för oss att hålla koll på produktionen, och kontakten till rådgivarna bjuder alltid på intressanta insikter. Vi har möjlighet att få utfodringsplaner och rekommendationer på vad vi bör tillsätta i vårt eget foder för att få en optimal blandning, och utifrån det har vi skapat en egen mineralblandning som ska kompensera eventuella brister i ensilaget, fortsätter Carita.

Tacksamt med gårdssekreterare

Hon är också mycket glad över den hjälp de får med ”blankettrumban”, tack vare gårdssekreterarservicen.

– Det känns jätteskönt att någon håller koll på alla datum, krav och nya regler samt knuffar i oss när det behövs. Vi gillar inte själva att sitta och studera regelböcker och sätta oss in i byråkratin, och det känns tryggt att ÖSL:s försäkringar finns som backup om vi mot förmodan

Carita och Stefan Häger driver tillsammans med sonen John, som är ett av parets fyra barn, Ranckens Ranch i Kovjoki. Här firar de nya toppnoteringar i mjölkproduktionen med kaffe och tårta, i sällskap av barnbarnen Ludde och Edvin.

skulle missa någon deadline då det gäller stödansökningarna.

Carita är den som har huvudansvaret för administration, pappersarbete samt alla registreringar och rapporter. Man har en klar arbetsfördelning på gården, och hon är även den som ansvarar för småkalvarna, städningen samt eventuella nattalarm.

– Dessutom hjälper jag till med ”kotrafiken” – förflyttningar, logistik och dylikt, tillägger hon.

Firar fina resultat

Maken Stefan ansvarar för ungdjuren samt foderblandningen, som varierar mellan ungdjur och mjölkkor. Han övervakar att tekniken fungerar i fähuset, kör in foder och följer med själva utfodringen.

– John i sin tur ansvarar för mjölkorna och robotarna. Han sköter också alla inköp och beställningar samt foderplanering och foderanalyser, och fungerar även som gårdens mekaniker. Kornas hälsa ligger också på hans bord, tillägger Carita, medan hon dukar kaffebordet för dagens firande.

– John beställde tårta när februarieresultatet kom igår, så tårta får det bli, ler hon.

Från fähuset kommer Stefan och John in till kaffet, och instämmer i vad Carita sagt om den service man får från Pro Agria och ÖSL.

– Den är helt klart mycket värdefull. Utan den vet jag inte om man skulle ha koll på allt, konstaterar de.

Text och foto: Anna Sand/ Kustmedia Ab

Nytan med Produktionsuppföljning!

- Genom analys av varje kos mjölmängd, samt dess innehåll av fett, protein och celltal, kan du göra en rad olika beslut som optimerar produktionen på din gård
- Följa upp och jämföra utvecklingen av dina resultat från år till år, både på egen gård och även med andra i motsvarande besättningsstorlek
- Tillgång till olika nyckeltal som berör alla djurgrupper
- Styr, jämför, förbättra och håll koll på mjölkproduktionen effektivt – med produktionsuppföljningen lyckas du!

VI SOM JOBBAR HÄR ❀ Artikelserie om oss bakom våra tjänster, del 5.

Text:
Meira-Pia Lohiluoma

Foto: Johanna Norrvik

Anne Sigg, ekonomirådgivare; bolagiseringsexpert med starkt kunskande om företagsledning och vilja att utveckla företagare inom primärproduktionen!

Specialiserad inom bolagisering

Anne Sigg jobbar som Ekonomirådgivare på Lantbrukssällskapet och är specialiserad inom bolagisering. En stor del av hennes arbetstid går ut på att hon är ut och träffar kunder som är intresserade av att veta mer om vad en bolagisering av deras verksamhet skulle innebära.

Anne gör även affärsplaner för investerings- och startstödsansökningar, samt bokför i liten skala. Anne jobbar även aktivt för att utveckla lantbrukssällskapets tjänster inom lean och företagsledning.

Det bästa med arbetet på Lantbrukssällskapet enligt Anne är då hon får träffa olika människor och får bidra med för dem nyttig kunskap. Känslan man får, då man märker

att kunden är nöjd och man kunnat hjälpa dem på ett eller annat sätt är det som motiverar mig allra mest. Jag finns till för er det är mitt jobb, konstaterar hon glatt!

Annes bästa tips åt er är att man inte skall gå och fundera och grubbla på något alltför länge ensam utan lyft på luren och ring en rådgivare, vi finns till för er och det finns inga dumma frågor och kan inte Anne hjälpa er så kanske någon av mina hundratals ProAgria kollegor kan. En företagsledare behöver inte kunna utföra allt själv och ska inte göra det heller utan fokusera på det man kan bäst! Huvudsaken är att företagsledaren har en helhetsuppfattning och vet var man kan få råd och stöd för sin vardag!

Magnus Blässar; utfodringsexpert med stark kunskande inom husdjursproduktion i Österbotten!

Stort intresse för mjölkproduktion och utfodring

Magnus är agrolog till sin utbildning och har jobbat på Lantbrukssällskapet sedan 2004 som mjölkgårdsrådgivare. Till hans mångsidiga arbetsuppgifter hör bland annat produktionsuppföljning och utfodringsplanering, Råd 2020, tvärvillkoren och stödet för djurens välbefinnande. Magnus fungerar även aktivt som bedömare åt Optimas vuxenstuderande inom lantbruksbranschen.

Enligt Magnus det bästa med arbetet på Lantbrukssällskapet är kundkontakterna och trevliga kolleger. Magnus driver även en egen mjölkgård tillsammans med sin

bror och är tacksam för flexibiliteten i sitt arbete. Magnus uppskattar kunderna som återkommer och vill ha råd och hjälp i sin vardag samt alla de givande diskussioner med kunder och kolleger som man har under arbetsdagarna.

Magnus bästa tips åt er är att alltid ta kontakt med oss rådgivare ifall du funderar över något och använd oss som bollplank vid er vardag!

Anders Salo; växtodlingsrådgivare med bred kompetens och erfarenhet, stor hjärta och enorm vilja att hjälpa jordbrukare!

Bred kompetens och erfarenhet

Anders Salo jobbade tidigare som mjölkgårdsrådgivare, idag består hans arbetsuppgifter i stort sätt som växtodlingsrådgivare. Han är också ekojordbrukare, med erfarenhet om mjölkproduktion och sockerbetsodling.

Anders beskriver sitt arbete enligt följande; mitt arbete är till stor del att hjälpa jordbrukare att planera odlingen, gödslingen osv för att få god skörd och den kvalitet man behöver så förmånligt som möjligt. Se igenom möjligheterna och hjälpa producenter att gå över till ekologisk produktion för dem som är intresserade. Anders lyfter fram Råd 2020 finansiering som han anser är mycket bra verktyg till ovan nämnda än-

damål samt att hålla reda på byråkrati och stödbestämmelser.

Precis som Magnus jobbar även Anders aktivt med vuxenstuderande inom lantbruksbranschen.

Enligt Anders det bästa med hans arbete är absolut att få träffa människor. Han vill också lyfta fram sina mycket bra kolleger. Anders säger att; När man någon gång faktiskt vet att man fått hjälpa en jordbrukare känns det bra och man får motivation. Jordbrukarna är bra yrkesgrupp att arbeta med och jag vill uppmuntra dem. Jordbrukarna fick sin uppgift redan vid skapelsens början och är lika viktiga än idag.

Mikael Blomqvist; mångsysslare inom vattenhushållning med stort intresse för teknik och digitalisering!

Gillar mångsidigheten

Mikaels arbetsuppgifter är främst planering av täckdikningar, grundtorrläggningar och pålningsarbete. Arbete går ut på att kartlägga förhållandena i terrängen och göra upp dräneringsplaner för täckdikning och reda ut olika problem med grundtorrläggning.

Utöver föregående jobbar han även med olika uppgifter inom dikesdisponenttjänster, bl.a. uppdateringar av kostnadsfördelningar, offertupphandlingar, kostnadsförslag samt dimensionering av trummor.

Mikael gillar högt mångsidigheten i sitt arbete! Varje enskilt projekt är unikt och det blir aldrig tråkigt. Att få jobba utomhus speciellt på sommaren är en stor fördel

och att få träffa olika kunder. Branschen är tekniskt under ständig utveckling och det är enligt Mikael väldigt intressant att få vara med i den. Digitaliseringen medför många intressanta möjligheter för produktutveckling. Mikael lyfter fram som exempel den nya produkten "heimani i sikt" där jordbrukaren kan få täckdikningskartor i telefonen. Den nya 3-D tekniken i dikningen av utfallen gör att resultaten blir mycket bra och det är roligt att se slutresultatet.

Mikael bästa tips åt er är följande; Om det är vått på din åker kontakta dräneringsplanerarna så snabbt som möjligt!

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Kontakt

Kansli: Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA
Tel. 010 839 2200

e-post: fornamn.efternamn@proagria.fi
www.lantbrukssallskapet.fi

Bennäs kontor: Mjölvägen 2, 68910 BENNÄS

Närpes kontor: Vasavägen 41, 64200 NÄRPES

Observera att kontoren inte är bemannade hela tiden!

Hitta oss på
Facebook!

Administration

Meira-Pia Lohiluoma
Direktör
mobil 050-568 5515

Ann-Louise Söderlund
Ekonom
mobil 050-330 2419

Carina Ahlén
Kanslist
010 839 2200

Ann-Sofi Backgren
Specialsakkunnig, IDNET-
Svenskfinland som brobyggare
och pilotområde
mobil 050-5222642

Kenneth Sundman
Svensk Byaservice
mobil 050-3604452

Ekonomi & miljö

Tor-Erik Asplund
Kundservicechef
mobil 050-386 5922

Per-Erik Järn
Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

Johanna Norrvik
Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535

Åsa Mattsson
Ekonomirådgivare
mobil 050-330 7508

Anne Sigg
Ekonomirådgivare
mobil 050-447 2654

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Simon Nässlin
Dräneringsplanerare
mobil 050-431 0734

Marcus Gjäl
Dräneringsplanerare
mobil 050-344 6522

Anna Högbäck
Bokföring
050-4087012

Ekonomi

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom ekonomisk planering och uppföljning. Vi har ett specialkunnande inom jord- och skogsbrukets generationsväxling. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Fredrik Ek
Bioenergirådgivare SLF
mobil 040-754 7182
fredrik.ek@slf.fi

Miljö

Till ditt förfogande finns vi sakkunniga inom dränering och miljö. Vi erbjuder högklassiga tjänster inom dränering och torrläggning, miljöplanering samt mätning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande.

Husdjursrådgivning

Jessica Eklund
Mjölkgrädsrådgivare,
Huippusaaja
Moderskapsledig

Ingeborg Nordberg
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-527 4189

Tanja Gammelgård
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-412 2168

Magnus Blässar
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-432 3970

Monica Nygård
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-566 3191

Jenny Treier
Mjölkgrädsrådgivare
mobil 050-576 5517

Milla Alanco-Ollqvist
Färrådgivare
mobil 040-706 0558

Husdjursrådgivning

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom mjölkproduktion och köttöt-uppfödning. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska rådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster. Analysering, uppföljning och planering av produktionen till gårdens och djurens nytta!

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Jan-Erik Back
Kundservicechef
mobil 050-441 7511

Jonas Löfqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328

Rickard Rex
Växtodlingsrådgivare
mobil 040-515 0285

Stefan Nordman
Potatisrådgivare
Kristinestad
mobil 0400-266 682

Ulrika Wikman
Ekoväxtodlingsrådgivare
mobil 050-585 2305

Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Kaisa Haga
Trädgårdsrådgivning
mobil 050-911 5920

Margareta Slotte
Växtodlingsrådgivare,
vallrådgivning
mobil 050-412 7627

Mari Lönnqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-465 2820

Anders Salo
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4365847

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Till ditt förfogande finns sakkunniga inom spannmål- och vallodling samt specialväxtodling såsom potatis och kummin. Vi står till förfogande med individuella tjänster, med vilka du kan utveckla ditt företag och kunnande. Den ekologiska odlingsrådgivningen erbjuder också motsvarande tjänster.